

Posudek oponenta diplomové práce Marie Dostálové ”Twistorový operátor v symplektické geometrii”

Martin Doubek

Některé symplektické variety připouštějí tzv. metaplektickou strukturu, která je rozšířením strukturní grupy frame bundlu ze symplektické na metaplektickou grupu. Metaplektická grupa má velmi netriviální nekonečně rozměrnou reprezentaci, tzv. Segal-Shale-Weilovu. Bundle asociované touto reprezentací k frame bundlu naší variety se nazývá symplektický spinorový bundle. Zřejmým rozšířením dostáváme bundle symplektických spinorových forem. Na jeho řezech působí tzv. symplektický twistorový operátor. Cílem práce je popsat část jeho jádra.

V první části práce (Kapitoly 1–4 a začátek Kapitoly 5) se směřuje celkem rychle k zavedení symplektických spinorů. Zde má práce kompilační charakter. Jsou uvedeny nezbytné definice a tvrzení s odkazy na důkazy v literatuře. I když je celkové vykládání vydávané a v hrubých rysech dobře pochopitelné i s minimálními předchozími znalostmi, při detailnějším pohledu je nevyvážené. Snadné a zřejmé věci jsou vyloženy podrobně, zatímco u obtížných věcí je vykládání často nejasné. Zejména mi připadá, že nebyly uspokojivě objasněny problémy s prostory nekonečných dimenzí: spojitost operátoru se neověřuje, někde nejsou příslušné topologie vůbec zavedeny, definice hladkosti je nevyhovující, význam spojitosti a hladkosti pro další výpočty není vysvětlen. Podrobněji viz konkrétní vyhrady níže.

V druhé části práce se provádí explicitní výpočty jádra twistorového operátoru v nejjednodušším případě $\mathbb{R}^2$. Jedná se o nové výsledky, podrobnější hodnocení původnosti ale nechávám na školiteli. Teoretické problémy z předchozích kapitol se tu, zdá se, neprojevují. Vykládání je jasné, mám prakticky jedinou pochybnost, a to v důkazu (zajímavě) Věty 5.3.4.

Celkové se jedná o solidní práci. Přestože obtížné obecné problémy s nekonečnými dimenzemi nejsou podle mě do detailu zvládnuty a i pedagogicky by se první část jistě dala vylepsit, je práce docela dobrým srozumitelným úvodem k symplektickým spinorům. Druhá část práce s novými výsledky je pak prakticky bez problému. Navrhuji hodnocení ”2”.

Při obhajobě bych si představoval, že se autorka s přihlednutím k časovým možnostem vyjádří zejména k připomínkám (2),(4),(26),(35) a (47) níže.

Konkretní připomínky

- (1) s. 7, Tvzení 1.1.6 - v "...lze rozšířit v bázi..." chybí "symplektickou".
- (2) s. 14, Definice 2.1.4 - Je těžko přijatelná, protože libovolná nekonzstantní funkce $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ nabývající jen hodnot ± 1 by byla podle této definice hladká, přestože není ani spojitá. Tato definice je však potřeba v kapitole 4 o vektorových bundlích s fibry Frechetovými prostory a následně pak pro konstrukci symplektických spinorů (přes asociované bundly). Přitom nějaký pojem hladkosti je jistě potřeba k obecným úvahám o tečných zobrazeních, konexích apod. Bez vhodné definice hladkosti jsou zřejmě kapitoly 4 a 5 zcela na vodě. Existuje nějaký standardní přístup v literatuře? Např. [8] definuje pouze hladké rezy asociovaných bundlů (i když ne zcela jasné). Dale na s. 22 se vyskytuje jiná definice hladkosti pro zobrazení $G \rightarrow W$ pomocí dualu W^* , kde G je Lieova grupa a W topologický vektorový prostor. Ta ale předpokládá zdroj konečně dimenzionální (není to ovšem explicitně uvedeno). Neda se bez hladkosti obejít od konce kapitoly 5, kde začínají explicitní výpočty? Hraje tam někde hladkost roli?
- (3) s.14, Poznámka za Definici 2.2.1 - Ačkoli se Schwarzův prostor často zmiňuje, nikde není definována příslušná metrika. Je to tedy stejná metrika jako na $\mathbb{A}$? Navíc by tato poznámka měla logicky následovat až za definici topologie na $\mathbb{A}$.
- (4) s. 15, Věta 2.2.3 a 2.2.4 - důkaz Věty 2.2.3 obsahuje NEpravdivé tvrzení (které je ovšem využito až ve větě 2.2.4), že stejnoměrná limita (reálné) analytických funkcí je analytická (např. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt{1/n + x^2} = |x|$ na $\mathbb{R}$, na kompaktech máme Weierstrasseovu větu o aproximaci polynomy). Tím okamžikem vyvstává otázka, jestli je $\mathbb{A}$ vůbec úplný. Vyskytuje se $\mathbb{A}$ někde v literatuře?
- (5) s. 16, Věta 2.2.6 - Důkaz je napsán pochybně. Záměna součtu a integrálu souvisí se stejnoměrnou konvergencí Taylorovy řady a nikoli s konvergencí v prostoru $\mathbb{A}$.
- (6) s. 17 - Byly Hermiteovy polynomy někde v práci využity?
- (7) s. 18, 3. display shora - Preklep, má být $(-1)^n$.
- (8) s. 21, Poznámka - Násobení na maticové grupě NEní $A \cdot B = \frac{1}{2}(AB + BA)$ (toto je komutativní!), ale prostě standardní maticové násobení. Vzniklá grupa je pak izomorfní s tou z Definice 3.1.1 isomorfismem

$$\begin{pmatrix} 1 & v & x \\ 0 & I & w \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \mapsto (v, w, x - \frac{1}{2}\langle v, w \rangle).$$

- (9) s. 22, Poznámka - Zobrazení ι a φ v krátké exaktní posloupnosti nejsou nikde definována. Zobrazení ψ NEní morfismus grup. V "důkazu" se objevuje špatná operace na $H(V)$, měli bychom totiž uvažovat operaci z definice 3.1.1 a nikoli sečtení. Nejedná se tedy o stepení.
- (10) s. 22, Definice 3.1.2 - Přestože se mluví o spojitosti, není na $\text{Aut}(W)$ zavedena topologie. O jakou se jedná? Taky nebyla zavedena transpozice pro operatory. Jde o sdružený operator?
- (11) s. 22, text před Definicí 3.1.3 - Zde se definuje *hladké* zobrazení $G \rightarrow W$ z (konečně rozměrné?) Lieovy grupy do topologického vektorového prostoru W . Je překvapivé, že na W nemusí být ani metrika. Objevuje se to někde v literatuře? Je tato definice

potreba v práci nekdě jinde než k důkazu ireducibility Schrödingerovy reprezentace? Nejde nějak podobně nahradit definici 2.1.4?

- (12) s. 22, Definice 3.1.4 - Operatorova definice Schrödingerovy reprezentace není poradně definována (co je exponenciála operatoru?), navíc se dále nepoužívá.
- (13) s. 23, 1. display - Preklep - chybí označení skalárních součinů.
- (14) s. 23, Tvzení 3.1.2 - Důkaz je napsán nejasně. Chybí časová složka $e^{2\pi it}$ a první faktor na posledním řádku ve velkém displayi není vůbec interpretován. Preklep - na konci důkazu má být $L^2(\mathbb{R}^n)$ a za důkazem má cíl zobrazení V být $L^2(\mathbb{L} \oplus \mathbb{L}')$.
- (15) s. 25, Věta 3.2.1 - Měla by být uvedena hodnota $e^{2\pi it}$ (tj. bez mínusu) nebo obecněji $e^{2\pi ita}$ pro libovolné $a \in \mathbb{R}$. Tak, jak je napsána, by se věta nedala aplikovat.
- (16) s. 26, 1. display - Má být $e^{2\pi is}$, tj. bez mínusu. Viz 2. display na s. 23.
- (17) s. 26, Tvzení 3.2.2 - V důkazu jsem nepochopil, odkud se bere 2. rovnost v 1. displayi.
- (18) s. 27, Lemma 3.3.1 - Aby dával následný výklad smysl, je potřeba do Lemmatu dodat ještě nějaká fakta o třídách isomorfismu nakrytí.
- (19) s. 27 - Stalo by za to zmínit, jak je definována grupová operace na nakrytí. Bylo by třeba upřesnit, co znamená "zdvihnout" reprezentaci, aby důležitá poznámka o restrikci SSW reprezentace na další straně dávala smysl.
- (20) s. 28, Definice 3.3.2 - Proc je vnoreni spojite? Uvazuje se na $L^2(\mathbb{L})$ standardní norma?
- (21) s. 29, Příklad 8 - Melo by se zdůraznit, že ω je *globalně* definována.
- (22) s. 30, definice Liouvilleovy formy - Preklep? Má být $\theta^M : TT^*M \rightarrow \mathbb{R}$?
- (23) s. 33, Definice 4.2.8 - Melo by se zdůraznit, že Λ je součástí morfismu.
- (24) s. 33, výklad za Definici 4.2.9 - Melo by se rozlišovat mezi různými σ .
- (25) s. 34, Tvzení 4.2.1 - Preklep - v definici $\mathcal{C}^\infty(P, V)^G$ má být $\lambda(g^{-1})$, tj. chybí inverze.
- (26) s. 36, Definice 4.3.7 - Hladké vektory Lieovy algebry v $\text{End}(V)$ nebyly zavedeny. Pritomnost topologie na $\text{End}(V)$ je navíc v rozporu s Definicí 3.1.7. Uvedená formule využívá přes tečnou zobrazení a pullbacky hladkost, která je nejasná. Zobecnuje formule konečné rozměrný případ? Odkazy na literaturu?
- (27) s. 37, 3. řádek odspoda - Preklep - má být $TM = Q \times_\lambda \mathbb{R}^{2n}$.
- (28) s. 38, Definice 4.4.4 - Je potřeba upřesnit, co je "zdvih" konexe.
- (29) s. 38, za Definici 4.4.4 - Preklep - má být $\mathcal{A} = Q \times_{\mathfrak{m}} \mathbb{A}$.
- (30) s. 38, Věta 4.4.1 - Dost dlouho mi trvalo pochopit, co znamená $X(\phi_s)$. Nějaký výklad k tomu by se hodil. Místo báze by se rádeji mělo říkat reper. Reper určitě nemůže být globální (leďa by byl tečný bandl trivialní), má být napsáno "lokální". Preklep - ve formuli má být e_{i+n} místo e_{i+l} .
- (31) s. 38, Poznámka za Větou 4.4.1 - K snadnějšímu pochopení by pomohlo zmínit, že parciální derivace se berou v proměnných odpovídajících souřadnicím na M .
- (32) s. 38, Věta 4.4.2 - Preklep - U prostřední ∇ nemá být horní index S .
- (33) s. 39, definice reprezentace ρ - Melo by být $\alpha \in \bigwedge^r$.
- (34) s. 39, dole - Jak se definuje topologie na tenzoreovém součinu? Odkaz by byl vitan.
- (35) s. 40, Tvzení 5.0.2 - Z článku [14] jsem nebyl schopen pochopit, jestli rozklada na ireducibilní moduly stejnou reprezentaci. Je ve [14] zmínována "minimalní globalizace" (...) tou reprezentací $Mp(2n, \mathbb{R})$ na $\mathbb{A}$, která se uvazuje v této práci ($\mathbb{A}$ se v [14] nikde explicitně neobjevuje)? V Tvzení je potřeba ještě uvést rozklad konkrétních mocniny $\bigwedge^i$, aby odtud plynulo tvrzení o násobnostech.

- (36) s. 42, nahore - Preklep - ma byt $\mathcal{A} = Q \times_{\mathfrak{m}} \mathbb{A}$.
- (37) s. 42, Definice 5.1.2 - Spodni indexy $\pm$ se bez komentare ztratily.
- (38) s. 42, Definice 5.1.3 - Definice mi neni prilis jasna, protoze se nikde neuvadi, kde lezi α a kde s . Vyuziva se nejake identifikace (nekonecne rozmernych) bundlu? V dalsim ani d^{∇^S} neni potreba a vystaci se s ∇^S .
- (39) s. 43, 3. radka - Maji tam byt obycejna E -cka.
- (40) s. 43, display s rovnicí $2 \sum_{j,k=1}^{2n} \dots$ - Nepochopil jsem, kde se tato rovnice vezme. Tvrzení (5.2) ale stejne plati.
- (41) s. 44, Tvrzení 5.2.1 - Preklep - ma byt T_0 .
- (42) s. 48, Tvrzení 5.2.6 - Zde $\rho(g)$ znaci akci na sekcich, coz by zaslouzilo zduraznit, jelikoz ρ ma i jiny vyznam. Znaceni je ovsem nekonzistentni a nekde v dukazu se pouziva i s vlnovkou. V dukazu na 3. radku ma byt $f \in \mathcal{C}(\mathbb{R}^{2n}, \mathbb{A})$. Ve vypoctu L na s. 48 by v 1. radku bylo presnejsi psat misto promenne x napr. $-$ a x dat az za hranatou/slozenou zavorku. Podobne 1. radek vypoctu P na s. 49 by mel presneji koncít $\dots = \mathfrak{m}(g)[(T_0 f)(\lambda(g^{-1})-)](x)$.
- (43) s. 51, horni display - Tecky jsou matouci, protoze jsou rezervovany pro spinorove nasobeni.
- (44) s. 51, predposledni display - Preklep - v 2. radku chybi uprostred φ .
- (45) s. 51, 52, Priklad 16 - Bylo by ho potreba zcela prepsat. Predne je vypocet spatne, jak je videt uz z toho, ze jsou nespravne uvedena znamenka hodnot $\lambda(K)^{*}\epsilon_1$ a $\lambda(K)^{*}\epsilon_2$ na s. 52, a presto se dukaz zdari! Dalsi chyby jsou totiz v parcialnim derivovani hned na zacatku (je potreba si dobre rozmyslet, podle ceho derivovat). Zapis je matouci (stridani promennych, "tecky", preklepy). A pouziva se jina normalizace Fourierovy transformace, nez byla definovana.
- (46) s. 53, pred Lemmatem 5.3.3 - Spojitost operatoru H a E by bylo potreba podrobneji oduvodnit. Je ale vubec pozdeji potreba?
- (47) s. 54, Veta 5.3.4 - V dukazu jsem rovnicí (5.10) nepochopil. Z invariance twistoroveho operatoru mi vychazi neco jineho (nebo nerozumim napr. $\varphi_{x'}$). Souctu (5.9) a (5.10) nerozumim. Bez (5.11) nevim, jak dukaz dokoncit. Plati tedy vubec Tvrzení? Jedna se o puvodni vysledek nebo je jiz znam z literatury?
- (48) s. 56, uprostred - spojitost T_0 na $\mathcal{C}(\mathbb{R}^2, \mathbb{A})$ by bylo treba podrobneji overit. Je ale uzavrenost jeho jadra nekde dal potreba?
- (49) s. 57, rovnice (6.1) - Plati jen pro $n \geq 2$. Pripady $n = 0, 1$ by se mely zminit. Ovsem v dalsim je s nimi spravne nalozeno.
- (50) s. 63, predposledni display - Preklep - u posledniho scitance chybi faktor n .

Martin Doubek
Praha, 6.9.2011